

Hirm on tugevam kui armastus

ANNIKA SEPP

On olemas keegi JAN FERDINAND KAUS – sellest annab veenvalt märku Linnagaleriis avatud näitus "Oleva retk", kus tema loodud heli väljendab teatud seisundit koostöös KAMILLE SAABRE ja AARNE MAASIKU piltidega.

Näitus on Jan Kausi sõnul esmäärgipäraselt akontseptuaalne. Puuduvad tõlgendavad tekstikesed tööde juures, ei ole ka pealkirju, vältimaks mis tahes mulje suunamist. Pildid, fotod ja heli on eksponeeritud iseisvalt.

"Enamasti ollakse kindlal arvamusel, et küllap üks või teine asi ikka midagi tähendab või sümboliseerib ning oluline on seda tabada kunstniku seletuskäigu lähedaselt. Tegelikult töö kas mõjub või mitte. Kontseptualism võib vahel olla isegi väga huvitav, kuid see ei tohi muutuda kliiniliseks."

Hirm on maailmadevaheline sein

JFK arvab, et tema muusika väljendab hirmu, mis on armastusest suurem tunne. "Hirm on sein minu ja teise maailma vahel. See on erilisel erutav olukord, vastik ja hea ühekorraga. Ebameeldiva uudishimulik ootus. Konkreetne asi, mis minus õudu äratab, on meri. On ka üks maja ühel saarel, mis alateadlikku paanikat põhjustab. See on vana ja kihvt maja, kus on väga palju raamatuid. Olen mõelnud, et lähen sinna kunagi üksi pikemaks ajaks, et see hirm ületada.

Jan Ferdinand Kaus, Kamille Saabre ja Aarne Maasik ei taha suunata vaataja muljet tõlgendavate tekstide või pealkirjadega.

aga ilmselt ma ei julge."

Jan avaldab oma mõtteid ja emotsioone ka sõnades: luules, proosas ja mingis nende vahepealse vormis.

JFK kirjutised edastavad mõtet. Napp tegevustik, kirjeldus, dialoog. Kunst filosoofia pärast – võiks öelda, kuigi JFK leiab, et filosoofia on just seda sorti kena asi, mida on tore ja vabastav lugeda, kuna see on täiesti mõttetu.

JFK maalid on omaette muinasmaailm: seal tegutseb kerge lõbususega pisut hauatagune olustik ja melu.

Metafüüsikaga ei viitsita tegelda

Ta väljendab ennast meelsasti ka lihtsalt igasuguse vaba arvamusavaldusega. Jan leiab, et taunimist väärt on kunsti jätkuv sotsialiseerimine. "On halb, et metafüüsikaga ei viitsita enam tegelda. Sakraalseid teemasid eiratakse ja need ununevad.

sest ning see võib olla kergendus."

Igapäevasema külje pealt vaadatuna on JFK potentsiaalne pedaharidusega pedagoog. "Peda? Arvan, et see on sama hea kool kui teisedki, kui tahad harituks saada ja oled ise valmis tööd tegema. Viga on vaid selles, et oma mõtlemist seal eriti ei sallita. Olen õpetajaametit proovinud ja tean, kuidas see imeb võime ümbritsevast osa saada."

Igasuguse loomise puhul kipitab kõrvaltvaatajal küsimus: millest see tuleb ning miks seda üleüldse vaja on? "Vahet pole. Loomine on õigupärast protsess, mis lihtsalt hakkab. Ma proovin asjadele läheneda ilma eriliste ambitsioonideta," tõdeb JFK kokkuvõtvalt.

Kunst kajastab liiga palju igapäevast. Igavikus pole ju kuigi oluline, kas keegi oli naine, nenger või pederast. Kunstiga seoses peab tekkima kogemuseväline tunne.

Positiivse mõttega näitusi jääb aina vähemaks, kõikjal esitatakse pealesuruvat reaalsust. Ainult reklaamid pakuvad veel võimalust põgeneda, kuid reklaam ei tohiks kujuneda religiooniks."

Lootusest loobumine võib tuua kergendust

JFK tundub harjumatult optimistlik, et kujutada teda tegutsemas kunstide väärikas ja elutargas sfääris. "Tean palju halba, olen ise teinud ja kogenud. Sagedeli kaotavad inimesed elus usu ja muutuvad küünikuteks. Sellest ei ole ka mina üle saanud. Kõik ongi üsna mõttetu. alati tehakse samu vigu ja kuhugi ei jõuta. Ma olen loobunud lootu-

